

5 let neúspěchů

Dopis mezinárodní koalice proti jednotnému balení cigaret

Otevřený dopis

Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus
Generální ředitel
Světová zdravotnická organizace

První prosinec 2017 byl pětiletým výročím plné implementace jednotného balení cigaret (plain packaging) v Austrálii. Odstranění značek a trademarků z balení zůstává hrubým porušením práv duševního vlastnictví a nedosáhlo svého vytčeného cíle. Jsme mezinárodní koalice 62 think-tanků, obhájců lidských práv a organizací občanské společnosti, které jsou kritické k jednotnému balení jakéhokoliv produktu, a píšeme vám v odpovědi na Vámi navrhovaná opatření pro kontrolu jednotného balení tabákových výrobků a v odpovědi na oznámení několika zemí, že mají zájem prosazovat tuto politiku.

Právo duševního vlastnictví je lidské právo zakotvené ve Všeobecné deklaraci lidských práv: článek 17, právo na vlastnictví; článek 19, právo na svobodu slova; a článek 27, právo na ochranu majetkových zájmů. Z toho plyne, že i kdyby bylo jednotné balení účinné, i tak by mělo být odvoláno, jelikož práva jsou nezczitelná a neměla by být odhazována pro politické účely.

Mezinárodní obchodní právo, Všeobecná deklarace lidských práv a historické mezinárodní smlouvy jsou nastaveny tak, aby chránily právo duševního vlastnictví právě za tímto účelem. Motivace inovovat, kterou vytváří trademmarky, pohání konkurenci a produkuje úžasné výrobky poptávané zákazníky, např. dostupná zdravotnická vylepšení, která zachraňují životy. Každá skulinka by měla samozřejmě být uzavřena, ne zneužita.

Jednotné balení v Austrálii se ukázalo být naprostým propadákem a nedosáhlo svého celkového cíle snížit incidenci kouření. Poslední nezávislý výzkum ohledně dopadu jednotného balení v Austrálii, jenž využívá data zaplacená australskou vládou, nenašel „žádný statisticky významný rozdíl v účinnosti grafických zdravotnických varování jakožto výsledek zavedení této politiky – pokud něco, tato účinnost klesla“.¹ Australská vláda dále sbírá data o národním chování kuřáků každé tři roky v rámci svojí ankety National Drug Household Survey. Nejnovější data máme z roku 2016 a poprvé za 23 let v nich nenajdeme žádný statisticky významný pokles denní míry kouření mezi lety 2013 (12,8 %) a 2016 (12,2 %).² Jednotné balení nám poskytuje stále další důkazy, že svého cíle nikdy nedosáhne; proto nadešel čas ukončit tento pětiletý neúspěch. Namísto toho musí na prvním místě zůstat ochrana duševního vlastnictví, právo označovat svoje produkty a získat reputaci na trhu.

Existují další řešení, jak nepoškozovat právo duševního vlastnictví, a jsou úzce spojena se značným poklesem v míře kouření mezi dospělými. Poté, co se např. ve Velké Británii dostaly elektronické cigarety do mainstreamu, klesla míra kouření z 20,4 % v roce 2012 na 15,8 % v roce 2016.³ Královská lékařská rada (Royal College of Physicians) dokonce ujistila kuřáky a pobídla je, aby tyto produkty využívali,⁴ když zjistila, že poškození zdraví, které je s nimi asociováno, pravděpodobně nepřesáhne 5 % poškození, které je asociováno s kouřením tabáku. Na druhé straně je jednotné balení samotné asociováno s nezamýšlenými důsledky, které postihují Austrálii a další země, které tato opatření přijaly.

Označované balení je nezbytnou součástí výrobku, která umožňuje zákazníkům rozlišit mezi legálním a nelegálním tabákem. Pokud všechny krabičky vypadají stejně, budou zákazníci méně dbát na rozdíly mezi značkami. Toto je známé pod pojmem „komoditizace“, která často ústí v to, že zákazníci preferují cenu před jinými kvalitativními vlastnostmi. To hraje přímo do rukou obchodu s nelegálním tabákem, který neplatí daně a neudržuje standardy kvality a který si tak může za cigarety účtovat významně nižší ceny. Růst nelegálního trhu s tabákem podkopává veřejné zdraví, protože jeho levnější produkty pobízejí k prvotní i následné konzumaci,

¹ Davidson Sinclair and Ashton De Silva, “What the Government Demanded As Proof for Plain Packaging Efficacy: An Analysis the Public Health Lobby Did Not Perform” (RMIT University, May 3, 2017), <https://ssrn.com/abstract=2962216>.

² “National Drug Strategy Household Survey 2016,” Drug Statistic Series No. 31 (Australian Government, Australian Institute of Health and Welfare, 2017), <https://www.aihw.gov.au/getmedia/15db8c15-7062-4cde-bfa4-3c2079f30af3/21028.pdf.aspx?inline=true>.

³ Christopher Snowden, “Vaping Solutions: An Easy Brexit Win” (Institute for Economic Affairs, November 3, 2017), <https://iea.org.uk/publications/vaping-solutions-an-easy-brexit-win/>.

⁴ “Nicotine Without Smoke: Tobacco Harm Reduction” (Tobacco Advisory Group of the Royal College of Physicians, April 2016), <https://www.rcplondon.ac.uk/projects/outputs/nicotine-without-smoke-tobacco-harm-reduction-0>.

jelikož prodejci nelegálního tabáku se neomezují na dospělé spotřebitele.

Odhaduje se, že úroveň konzumace nelegálního tabáku v Austrálii za posledních pět let stoupla a dosáhla 13,9 % celkové konzumace v roce 2016, což představuje ztrátu výběru spotřební daně 1,6 miliardy australských dolarů.⁵ Australská vláda je kritizována za to, že nezadala žádné agentuře, aby se věnovala nelegálnímu trhu nebo aby sepsala zprávu o velikosti a růstu tohoto odvětví, přestože jde o jasnou národní bezpečnostní hrozbu.⁶

Nelegální tabák je spojen s financováním teroristických skupin a zločineckých syndikátů.⁷ Ve Francii, což je největší konzument nelegálních a padělaných cigaret v Evropě, byla odhadovaná ztráta daně ze spotřeby pro francouzskou vládu přibližně dvě miliardy eur v roce 2016.⁸ Tento nelegální obchod je spojován s džihádisty cestujícími do Sýrie a Iráku a s teroristickými útoky ve Francii.⁹ Padělané cigarety jsou ve Velké Británii nejvíce vyšetřovaným zločinem vůči duševnímu vlastnictví a jsou přímo spojeny se zločineckými organizacemi.¹⁰ Úřady nedávno odhalily první padělané krabičky v jednotném balení.¹¹

Destruktivní implikace pro celý svět tímto nekončí. Austrálie čelí rozhodčímu panelu ve WTO za uzákonění jednotného balení. Tento panel musí svůj verdikt teprve vynést. Nicméně text v preambuli Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS) ve WTO deklaruje svůj účel jako „zmenšit deformace a překážky mezinárodního obchodu [...] a zajistit, aby opatření a postupy k dodržování práv k duševnímu vlastnictví se samy o sobě nestaly překážkami oprávněného obchodu.“ Požadovat, aby balení byla prosta vlastnických značek za účelem odlákání spotřebitelů je jasným příkladem regulace, která pokřivuje obchod, překáží mu a zabraňuje mu.

Spojené státy, Německo, Švédsko, Švýcarsko a Japonsko se vyjímají ve světových indexech díky své ochraně práv duševního vlastnictví. Není náhodou, že tyto země nikdy nezvažovaly tato opatření, nebo je zcela zamítly, když byla navržena. Odvětví s velkým podílem duševního vlastnictví jsou motorem těchto znalostních ekonomik.

Podle zprávy Patentového úřadu Spojených států (USPTO) z roku 2016 je 30 % veškeré zaměstnanosti, 45,5 miliónu pracovních míst, spojeno s odvětvími s velkým podílem duševního vlastnictví. Největší podíl, 23,7 miliónů pracovních míst je přímo spojeno s odvětvími s velkým podílem trademárků.¹² Evropský patentový úřad (EUIPO) v roce 2016 vydal zprávu, která přináší podobné výsledky. 38 % celkové zaměstnanosti, 82 miliónů pracovních míst, je spojeno s odvětvími s velkým podílem duševního vlastnictví, odvětví s velkým podílem trademárků také zde představují největší podíl, když zaměstnávají 45 miliónů lidí přímo a 19,6 miliónů nepřímo.¹³ V roce 2014 vyprodukovala tato pracovní místa více než 42 % HDP EU a 38 % amerického HDP. Dohromady znamenaly 18,5 % celkové světové produkce.

Poté, co Austrálie implementovala tuto regulaci, staly se jejím předmětem další odvětví po celém světě: alkohol, slazené nápoje, tučná jídla, dokonce i hračky. Tato odvětví zaměstnávají milióny lidí a každá regulace, která zakáže klíčové prvky duševního vlastnictví, bude mít devastující globální hospodářský dopad. Hodnota samotných trademárků pouhých dvanácti společností asociovaných s těmito odvětvími je odhadována na více než 1,8 biliónu amerických dolarů.¹⁴

⁵ "Illicit Tobacco in Australia" (KPMG, March 20, 2017), <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2017/04/Australia-illicit-tobacco-Report-2016.pdf>

⁶ Mark Lauchs and Rebecca Keane, "An Analysis of the Australian Illicit Tobacco Market," *Journal of Financial Crime* 24, no. 1 (2017): 35–47

⁷ Louise Shelley, "The Diverse Facilitators of Counterfeiting: A Regional Perspective," *Journal of International Affairs, Transnational Organized Crime*, 66, no. 1 (2012), <http://www.jstor.org/stable/24388249>.

⁸ "Project Sun: A Study of the Illicit Cigarette Market in the European Union, Norway and Switzerland" (KPMG, 2017), <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/uk/pdf/2017/07/project-sun-2017-report.pdf>.

⁹ "Illicit Trade and Terrorism Financing" (Center for the Analysis of Terrorism, December 2016), <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2017/03/Interim-note-Illicit-trade-and-terror-rism-financing-Dec-2016.pdf>.

¹⁰ IP Crime Group, "IP Crime and Enforcement Report 2016/2017" (Intellectual Property Office, 2017),

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/642324/IP_Crime_Report_2016_-_2017.pdf.

¹¹ Jack Courtez, "EXCLUSIVE: First Fake Plain Packs Discovered, Rogue Retailers Making 'Small Fortune,'" *BetterRetailing.com*, November 10, 2017, <https://www.betterretailing.com/first-fake-plain-packs-discovered>

¹² Justin Antonipillai and Michelle Kee, "Intellectual Property and the U.S. Economy: 2016 Update" (United States Patent and Trademark Office, Economics and Statistics Administration, 2016), <https://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/IPandtheUSEconomySept2016.pdf>.

¹³ European Patent Office and European Union Intellectual Property Office, "Intellectual Property Rights Intensive Industries and Economic Performance in the European Union," 2016, https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/performance_in_the_European_Union/performance_in_the_European_Union_full.pdf.

¹⁴ Paola Norambuena, Janine Stankus, and Mark Kersteen, "Interbrand Best Global Brands 2017" (Interbrand, 2017), <http://interbrand.com/wp-content/uploads/2018/03/Best-Global-Brands-2017.pdf>.

Náklady jednotného balení jsou enormní: ztráta motivace inovovat je pro ekonomiku a společnost neodhadnutelná, zmrzačení etablovaného mezinárodního práva duševního vlastnictví je bezprecedentní a vyklizení tržního prostoru ve prospěch nelegálních aktérů včetně teroristů je odsouzeníhodné. Je nepochopitelné, že tato politika je stále prosazována – i poté, co neuspěla s dosažením svého zamýšleného cíle.

Apelujeme na WHO a vlády po celém světě, aby politikou jednotného balení přestaly poškozovat právo duševního vlastnictví.

Besart Kardia

Executive Director
Foundation for Economic
Freedom
Albania

Manuel Solanet

Public Policy Director
Libertad y Progreso
Argentina

Barbara Kolm

Director
Austrian Economics Center
Austria

Troy Lanigan

President
Canadian Taxpayers
Federation
Canada

Jan Levora

Director
Czech Association for
Branded Products
Czech Republic

Pierre Garello

President
Institute for Economic
Studies-Europe
France

Franklin Cudjoe

President
Imani Center for Policy and
Education
Ghana

Rainer Heufers

Executive Director
Center for Indonesian Policy
Studies
Indonesia

Martín Simonetta

Executive Director
Fundación Atlas para una
Sociedad Libre
Argentina

Graham Young

Executive Director
Australian Institute for
Progress
Australia

Richard Zundritsch

Board of Directors
Hayek Institute
Austria

Bruce Cran

President
Consumer Association of
Canada
Canada

Martin Pánek

Deputy Director
Liberální institut
Czech Republic

Paata Sheshelidze

President
New Economic School-
Georgia
Georgia

Alexander Skouras

President
Center for Liberty Studies-
Markos Dragoumis (KEFiM)
Greece

Eamon Delaney

Executive Director
Hibernia Forum
Ireland

Frederico N. Fernández

President
Fundación Internacional
Bases
Argentina

Tim Andrews

Executive Director
Australian Taxpayers'
Alliance
Australia

Javier Hurtado Mira

Chairman
Democratic Youth
Community of Europe
Belgium

Axel Kaiser

Executive Director
Fundación para El Progreso
Chile

Ahmed Ragab Mohamed

Executive Director
The Egyptian Center for
Public Policy Studies
Egypt

Ashok Kaul

Professor of Economics and
Research Director
Institute for Policy
Evaluation
Germany

Guillermo Peña Panting

Executive Director
Fundación Eléutera
Honduras

Pietro Paganini

Member of Board of Directors
Campagne Liberali
Italy

Ernesto Edwards

Director of Legal Research
Fundación Libertad
Argentina

Satyajeet Marar

Director
My Choice Australia
Australia

Paulo Alfonso Pereira

President
PAP Propriedade Intelectual
Brazil

Zoran Löw

Executive Manager
Lipa, Croatian Taxpayers
Association
Croatia

Eudes Baufreton

Director
Contribuables Associés
France

Michael Jaeger

Secretary General
Taxpayers Association of
Europe
Germany

Raymond Ho Man Kit

Convenor
Momentum 107
Hong Kong (SAR)

Masaru Uchiyama

President
Japanese for Tax Reform
Japan

Yuya Watase

President
Pacific Alliance Institute
Japan

Raza Ullah

President
Alternate Solutions Institute
of Pakistan
Pakistan

Miloš Nikolić

President
Libertarian Club Libek
Serbia

Javier Santacruz Cano

Head of Research
Think Tank Civismo
Spain

Maryan Zablotskyy

President
Ukraine Economic
Freedoms Foundation
Ukraine

Grover Norquist

President
Americans for Tax Reform
USA

George Landrith

President
Frontiers of Freedom
USA

David Williams

President
Taxpayers Protection
Alliance
USA

Ali Salman

Acting CEO, Director of Re-
search
IDEAS institute for demo-
cracy and economic affairs
Malaysia

Ayesha Bilal

Chief Operating Officer
Policy Research Institute of
Market Economy (PRIME)
Pakistan

Tanja Porčnik

President
Visio Institut
Slovenia

Juan Pina

President
Unión de Contribuyentes
Spain

Christopher Snowden

Head of Lifestyle Economics
Institute for Economic
Affairs
United Kingdom

Thomas A. Schatz

President
Citizens Against
Government Waste
USA

Andrew Langer

President
Institute for Liberty
USA

Rocio Guijarro

Executive Director
Centro de Divulgación del
Conocimiento Económico
para la Libertad (CEDICE)
Venezuela

Slobodon Franeta

Chairman
The Lucha Institute
Montenegro

Bienvenido Oplas, Jr.

President
Minimal Government
Thinkers
Philippines

Jasson Urbach

Director
Free Market Foundation
South Africa

Pierre Bessard

President
Liberales Institute
Switzerland

Ben Harris-Quinney

Chairman
The Bow Group
United Kingdom

Mathew Kandrach

President
Consumer Action for a
Strong Economy
USA

Pete Sepp

President
National Taxpayers Union
USA

Jordan Williams

Executive Director
New Zealand Taxpayers'
Union
New Zealand

Tomasz Wróblewski

President
Warsaw Enterprise Institute
Poland

Roxana Nicula

Chairwoman
Fundación para el Avance
de la Libertad
Spain

Ozlem Caglar-Yilmaz

General Coordinator
Association for Liberal
Thinking
Turkey

Daniel Schneider

Executive Director
American Conservative
Union
USA

Mike Ridgway

Director
Consumer Packaging
Manufacturers
USA

Lorenzo Montanari

Executive Director
Property Rights Alliance
USA